

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію **Шевченко Наталії Валеріївни**

«Ремейк як крос-культурний феномен:

постмодернізм, транскультура, неомодерн»

(на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю

034 – Культурологія)

Дисертаційне дослідження Шевченко Н. В. є спробою концептуалізувати складний і полівалентний культурний феномен ремейку не лише як жанрову форму або технічний прийом, але як структурну складову онтології культури, що поєднує естетичну, аксіологічну та антропологічну функції. Авторка обрала складну інтердисциплінарну проблематику, яка не має усталених методологічних підходів у вітчизняному філософсько-культурологічному дискурсі, що свідчить про наукову новизну та дослідницьку спроможність авторки.

Робота спирається на широкий спектр джерел з філософії культури, естетики, кінознавства, музикознавства, літературознавства, а також *memory studies*, що свідчить про високий рівень теоретичної підготовки авторки. Застосування крос-культурного, герменевтичного та компаративного підходів забезпечує глибину й аргументованість аналізу.

Дисертантка переконливо доводить, що ремейк це не лише технічний прийом чи жанр, а глибинний ціннісно-смісловий механізм культурної еволюції, що інтегрує минуле й сучасність, функціонуючи як форма збереження й трансформації культурної пам'яті. Дослідницею запропоновано системну жанрову класифікацію форм ремейку в літературі, музиці, образотворчому мистецтві та кіно, що й виводить це поняття за межі виключно кінематографічного контексту. Важливою новацією є обґрунтування ремейку як онтологічної функції культури, що ґрунтується на процесах спогаду, повтору та реконфігурації – чинників, які

забезпечують культурну тяглість і трансформацію. У цьому сенсі ремейк осмислюється як форма реперформативної пам'яті, що не тільки відтворює, а й переінтерпретує минуле в новому світоглядному та естетичному контексті.

Поряд із вагомими теоретичними здобутками роботи їй притаманні й деякі недоліки. Так, дослідницею лише побіжно підіймається проблема співвідношення ремейку як творчого процесу та плагіату як свідомого грубого запозичення чужого твору, не було запропоновано чітких онтологічних чи інструментально-прикладних критеріїв їх розрізнення.

Друга заувага має методологічний характер. Визначення предмету дослідження, а саме «ремейк у сукупній повноті його вимірів: як явище та процес, жанр та мистецька стратегія» (С. 26) звучить ширше, ніж власне тема дисертаційного дослідження («Ремейк як крос-культурний феномен: постмодернізм, транскультура, неомодерн»). У темі вказано дослідницький контекст ремейку, а саме: «постмодернізм, транскультура, неомодерн», що одночасно встановлює і хронологічні рамки дослідження – кінець ХХ – початок ХХІ століття. Тоді як у визначенні предмета передбачається аналіз ремейку у всій його онтичній множинності й тотальності.

Окрім того, поняття, що встановлюють контекстуальне методологічно-хронологічне обмеження досліджуваного феномену, а саме «постмодернізм, транскультура, модерн» не є однопорядковими. Так, постмодернізм – це світоглядно-мистецький напрям, транскультура – концепт на позначення ситуації розмивання чітких кордонів етнічної, мовної тощо ідентичностей, а неомодерн позначає окреслення обривів сучасної епохи в контексті її світоглядно-мистецьких особливостей. Можливо, варто було б обрати єдиний підхід – хронологічний, регіональний, контекстуальний для окреслення теоретико-методологічних рамок дослідження.

Однак, висловлені зауваження не впливають на теоретичну значущість запропонованого дисертаційного дослідження. Робота справляє позитивне враження, оскільки є новаторською спробою онтологізувати феномен ремейку як механізму еволюції культури в епоху постмодерну й неомодерну. Робота концептуально обґрунтована, вирізняється широтою філософського та культурологічного горизонту. Результати дисертаційного дослідження мають як теоретичну, так і практичну цінність, відзначаються міждисциплінарною глибиною, методологічною виваженістю та концептуальною новизною, а його авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії

Кандидат філософських наук, доцент,
професор кафедри філософської антропології,
філософії культури та культурології
Навчально-наукового інституту
філософії та освітньої політики
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Осала Марієн Василична

Здійняла за канцелярією Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
05 / 20 25 р.